

HØST OG ENSILERING AF KOLBEMAJS

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Kolbemajs høstes med 55 pct. tørstof. Tidlige, ensartede og veludviklede marker er bedst egnet til kolbemajs.

Indhold:

- Kolbemajs
- Høsttidspunkt for kolbemajs
- Høst og finsnitning
- Ensilering
- Ensilering af kolbemajs og majshelsæd i samme silo
- Opbevaring og udtagning

Der bør høstes inden udgangen af oktober, når tørstofindholdet i kolben med svøbblade er 54-56 procent. Hvis dette tørstofindhold ikke kan opnås, kan det være en bedre løsning at høste afgrøden som helsæd evt. med en lang stub. Jo lavere tørstofindholdet der er i kolben, des mindre bliver udbyttet i forhold til at høste majsens som helsæd.

På helsædstidspunktet har kolberne med svøbblade et tørstofindhold på cirka 45 procent. Som gennemsnit af 25 Landsforsøg i 2012-2016 har ændringen i tørstofprocenten i kolbemajs været således pr. døgn:

	Ændring i tørstofprocenten pr. døgn
15. sept.	+0,6
30. sept	+0,3
Efter 15. okt.	0

KOLBEMAJS

Ved høst af kolbemajs høstes kun kolber med svøblade. Stængel og blade trækkes gennem plukkebordet og efterlades på marken. Kun majs med veludviklede og tilstrækkeligt modne kolber er velegnet til kolbehøst. Til kolbemajs er målet:

- 54-56 procent tørstof
- 7,1-7,3 MJ per kg tørstof.

Dette tørstofindhold opnås 3-4 uger efter tidspunktet for høst til helsød. I majs med veludviklede kolber med 54-56 procent tørstof er udbyttet af foderenheder til kolbemajs 15-20 procent mindre end til helsød. Høstes majs til kolbemajs med lavere tørstofindhold, bliver udbyttet lavere i forhold til udbyttet til helsød:

Pct. tørstof i kolber med svøblade	Pct. udbytte af foderenheder i kolbemajs i forhold til helsød
40	65-70
45	70-75
50	75-80
55	80-85

Indholdet af tørstof i kolberne på høsttidspunktet er 40-45 pct. Fordøjeligheden af organisk stof i kolber med svøblade er stort set upåvirket i intervallet 40 til 55 procent tørstof.

HØSTTIDSPUNKT FOR KOLBEMAJS

På [majssiden](#) kan du:

Beregne en **prognose** for tørstofprocenten i dine majsmarker til kolbemajs. Ved at indtaste postnummer, sort, sådato og eventuel en tørstofanalyse beregnes en prognose for tørstofindholdet i kolbemajs i den pågældende majsmark. Prognosen bygger på det målte klima indtil den aktuelle dag, på vejrpognozen den følgende uge og på 30-årsnormen derefter.

Fra midten af september følge tørstofindholdet i majs til kolbemajs fem steder i landet.

Prognosen gælder for en gennemsnitsmark, som ikke er skadet af sygdomme, vand, jordfygning eller ukrudt. Det er derfor nødvendigt at tage udgangspunkt i de aktuelle forhold og supplere med en eller flere af nedenstående metoder til vurdering af tørstofprocenten i kolbehelsød.

Høsttidspunktet fastsættes efter væsentlige forhold som:

1. Tørstofindholdet

Udbyttet er størst og kvaliteten er bedst, når indholdet af tørstof i kolben med svøblade er 54-56 procent.

2. Høst inden middeldøgntemperaturen kommer under 10 oC	Når middeldøgntemperaturen kommer under 10 oC, begynder udbyttet at falde i kolbemajs. Dette sker normalt i midten af oktober.	
3. Lejesæd	Høst før en begyndende væltning eller nedknækning får betydende omfang for udbyttet.	
4. Frost	Skadens omfang	Handling
	Kun bladspidser – eller partier af marken – er visnet, og der er grønne blade eller bladdele.	Afgrøden betragtes som en afgrøde i fortsat udvikling. Tørstofprocent, tørstofproduktion og kerneindlejring stiger fortsat. Tørstofproduktionen er stort set stoppet, men der vil fortsat ske en omløjring fra stængel til kolbe, og tørstofindholdet vil fortsat stige. Afgrøden skal høstes inden en periode med større mængder regn. Ellers er der risiko for angreb af forskellige skimmelsvampe og Fusarium.
	Størstedelen af bladene er visnet, mens kolbe og stængel er intakt.	Afgrøden skal høstes hurtigst muligt efter optøning. Der er stor risiko for, at planterne vælter, og kolberne knækker ned. Høst ikke frossen majs, da det hindrer ensileringsprocessen, og det kan tage flere måneder for stakken at tø op.
	Hele planten er frostsprængt på grund af temperaturer under - 4°C.	

Majsen høstes, så snart ét af ovenstående kriterier er opfyldt, da en udsættelse af høsten øger risikoen for, at planterne knækker ned i blæsevej, og der er risiko for angreb af Fusarium. Selv om forholdene i punkt 1 er ideelle og langt må foretrækkes, kan det være forholdene under punkt 2, 3 og 4, der bestemmer høsttiden.

Metoder til vurdering af tørstofprocenten

Den sorte plet	Bræk kolben midt over. Pil kerner ud og se på kernerne tilhæftningssted. Når den sorte plet er synlig på kernerne tilhæftningssted på kernerne midt i kolben, er tørstofprocenten 54-56 pct. Den sorte plet er tegn på, at indlejringen af tørstof i kernerne er stoppet.
	

	
Tørstofbestemmelse på laboratorium	Hvis man ønsker at få tørstofindholdet bestemt mere præcist, kan det udføres på et laboratorium. Der plukkes kolber på otte-ti majsplanter, som repræsenterer hele marken. Høst for eksempel kolberne på tre planter i træk i en række, tre steder i marken og minimum 30 m fra skel og forager. Kun den største kolbe på hver plante høstes. Kolberne sendes i hel tilstand og knuses på laboratoriet.
Tørstofbestemmelse med Koster Tester	Analyse af tørstof kan også foretages på en Koster Tester. Den største kolbe med svøbblade plukkes på 8-10 majsplanter, som repræsenterer hele marken. Udvælg for eksempel tre planter i træk i én række, tre steder i marken og minimum 30 m fra skel og forager. Kolber med svøbblade finsnittes på en kompostkværn og neddeles efter keglemetoden (kræver login).

Høst og finsnitning

Kolbemajs høstes med en finsnitter med plukkebord. Finsnitteren skal være med cracker, majsmodskær og majsknive. Plukkebordet er monteret med en snitter eller en rotor under plukkebordet, som efterlader majsstænglerne groftsnittet på marken.

Kolbemajs snittes kort med en snitlængde på 4 mm, således at alle kerner bliver knust. Både knive og modskær skal være skarpt slebne, og modskæret skal lægges godt til knivene for at begrænse mængden af usnittede svøbblade. Montering af majsknive og et skarpt majsmodskær på finsnitteren er afgørende for en god snitning af svøbbladene.

Finsnitteren skal være monteret med en cracker, som skal lægges så hårdt sammen, at alle kerner bliver valset eller mast. Det er ikke nok, at kernerne bare er anslået. Rillerne på valserne skal være så skarpe, at alle spindelskiverne bliver fuldstændigt trukket i småstykker. Den nye shredlage cracker, og crackere monteret med Fibertech valser er meget effektive til at rive og knuse kernerne i småstykker.

Plukkebordet skal være indstillet, så der ikke kommer stængelstykker med i kolbemassen. Stængelstykkerne påvirker foderværdien negativt og gør det vanskeligt at komprimere kolbemassen i stakken.

[Til top](#)

ENSILERING

Kolbemajs kan ensileres i stak på en betonplads, plansilo, silopose, wrapballer eller gastæt silo. Kolbemajs er let at ensilere, og der er god erfaring for, at det ikke er nødvendigt at tilsætte ensileringsmidler. Ensilagens stabilitet under opfodring kan forbedres ved tilsætning af et ensileringsmiddel med virkning mod gær- og skimmelsvampe, men det er normalt ikke nødvendigt ved god komprimering og fremdrift i siloen på minimum 20 cm per dag. Se [oversigt over markedsførte midler](#).

Stak eller silo

Den finsnittede kolbemajs lægges straks ind i maksimum 10 cm tykke lag, og hvert lag køres omhyggeligt sammen. Efter sidste lag er lagt ud, køres der 1-2 timer, så overfladen er fuldstændig fast og jævn. Stakken eller siloen tildækkes med to lag plastfolie, hvor den underste med fordel kan være en tynd 0,04 mm tyk underlagsfolie.

Husk, at der omtrent skal være dobbelt så mange foderenheder per m³ end i majshelsædsensilage (det vil sige omkring 430 FE/ m³), og at det daglige forbrug af kolbemajs ofte er begrænset. Sørg derfor for, at snitfladen under opfodring ikke er større, end at der dagligt forbruges 20-30 cm – mest i sommerperioden. Som en tommelfingerregel kan man regne med 1 m² snitflade – per FEN/ko/dag – per 100 køer.

Eksempel.: Hvis 200 køer skal have 3 FEN per ko per dag, må snitfladen maksimum være 6 m².

Ensilering af kolbemajs og majshelsæd i samme silo

Er der valgt en meget tidlig sort til kolbemajs og en mindst tre uger sildigere sort til helsæd, kan kolbemajsen og majshelsæden høstes på samme tidspunkt og ensileres i samme plansilo. Kolbemajsen lægges i bunden af siloen og majshelsæden lægges ind ovenpå. Ved udtagning af ensilagen tages ensilagen ud fra top til bund, så fordelingen mellem helsæd og kolbemajs bliver ens ved hver udtagning.

OPBEVARING OG UDTAGNING

Det er meget vigtigt, at kolbemajsen ikke bliver våd ved udtagning. Fugt/nedbør til dette koncentrerede stivelsesfoder medfører straks varmedannelse.

Derfor gode lagerregler:

- Endefladen holdes tildækket, så den ikke får regn.
- Ved udtagning skrælles kolbemajsen lodret af – oppefra og ned.
- Ryd op ved foden af snitfladen efter hver udtagning.
- Læg sække med småsten eller sand langs snitfladen, så der ikke kommer luft ind under plastikken.

[Til top](#)

